

Briselē, 2026. gada 19. maijā
(OR. en)

9302/26

JAI 590
SCHENGEN 9
SCH-EVAL 22
FRONT 94
IXIM 111
MIGR 134
ASILE 46
ENFOPOL 174
COMIX 112
CORDROGUE 65
VISA 52
CH
IS
LI
NO

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 18. maijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2026) 150 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,
EIROPADOMEI, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO
LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI
2026. gada ziņojums par stāvokli Šengenas zonā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 150 final.

Pielikumā: COM(2026) 150 final

Briselē, 18.5.2026.
COM(2026) 150 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI**

2026. gada ziņojums par stāvokli Šengenas zonā

{SWD(2026) 150 final}

2026. GADA ZIŅOJUMS PAR STĀVOKLI ŠENGENAS ZONĀ

1. ŠENGENA MAINĪGĀ PASAULĒ: KONSOLIDĀCIJA UN GATAVĪBA NĀKOTNES IZAICINĀJUMIEM

Kopš Šengenas cikla sākšanas 2022. gadā⁽¹⁾ ikgadējais ziņojums par stāvokli Šengenas zonā ir sniedzis **stratēģisku redzējumu un visaptverošu situācijas pārskatu** par Šengenas zonu. Pamatojoties uz integrētu analīzi un pierādījumos balstītu ieskatu, ziņojums iezīmē saskaņotu un uz nākotni vērstu politikas programmu Šengenas zonai. Tas ir nodrošinājis pastāvīgu politisko interesi Šengenas padomē, atbalstījis efektīvu prioritāšu noteikšanu un veicinājis koordinētāku iesaisti Šengenas jautājumos.

Šengenas zona joprojām parāda noturību, pateicoties **kopīgiem centieniem** ES un dalībvalstu līmenī, kas ir **devuši konkrētus rezultātus**. Tie ietver nelikumīgas robežšķērsošanas un sekundārās kustības samazināšanu Šengenas zonā, pārrobežu sadarbības stiprināšanu un to personu efektīvas atgriešanās rādītāju pieaugumu, kurām nav tiesību uzturēties ES.

Neraugoties uz šiem reālajiem sasniegumiem, Šengenas izvērtējumos joprojām tiek noteikti trūkumi, kas steidzami jānovērš. Tas ir īpaši būtiski, ņemot vērā mūsdienu **nestabilo ģeopolitisko vidi** un arvien sarežģītāku **drošības situāciju**, kas prasa kopīgu atbildību, lai nodrošinātu, ka Šengenas zona arī turpmāk ir droša, vienota un noturīga.

Piektā Šengenas cikla (2026.–2027. gads) prioritātes būs vērstas uz sasniegumu konsolidēšanu, atlikušo trūkumu novēršanu un gatavības uzlabošanu, lai risinātu pašreizējās un turpmākās problēmas. Komisijas priekšlikums nākamajai daudzgadu finanšu shēmai (DFS) ir stratēģiska iespēja vēl vairāk atbalstīt ilgtspējīgus un mērķtiecīgus ieguldījumus reformās, kas veicina Šengenas zonas labu funkcionēšanu.

Liekot uzsvāru uz konsolidāciju un gatavību, ES turpinās virzīties uz vieno no saviem reālākajiem sasniegumiem, proti, Šengenas zonu, kas ir droša, vienota un noturīga, saskaroties ar jauniem izaicinājumiem.

2. 2026. GADA ZIŅOJUMS PAR STĀVOKLI ŠENGENAS ZONĀ: LAIKS VEIKT KONSOLIDĀCIJU

2.1. Šengenas ārējā dimensija: stratēģiska pieeja ES vīzu politikai

2025. gadā Šengenas zona joprojām bija visvairāk apmeklētais galamērķis pasaulē, piesaistot vairāk nekā 790 miljonus ceļotāju. Šengenas valstis izsniedza 10 miljonus vīzu, un vairāk nekā 60 valstīm bija bezvīzu piekļuve Šengenas zonai. **Kopējā vīzu politika**, kas ir Savienības pirmā drošības pārbaužu līnija, ir būtiska Eiropas drošībai, palīdzot novērst neatbilstīgu migrāciju, organizēto noziedzību un terorismu. Tā arī atvieglo piekļuvi Šengenas *bona fide* ceļotājiem un nodrošina uzticamas attiecības ar partnervalstīm, kuru pamatā ir Savienības noteikumu ievērošana un saskaņošana ar tiem.

Komisija 2026. gada janvārī pieņēma pirmo **ES vīzu stratēģiju**⁽²⁾, kurā izklāstīts vīzu politikas satvars, kas veicina Savienības ilgtermiņa intereses, stiprina drošību visā

(1) Šengenas cikls ir strukturēts, pamatojoties uz ikgadēju ziņojumu un turpmāko pasākumu kopumu, kas ietver šādus instrumentus: ziņojumu par stāvokli Šengenas zonā, kurā izklāstītas galvenās politiskās un darbības prioritātes, pēc kurām vadās ceturkšņa Šengenas padomes, Šengenas barometru+, kas regulāri – divas reizes gadā – sniedz situācijas pārskatu par norisēm zonā, pamatojoties uz dalībvalstu un ES aģentūru ieguldījumu, un Šengenas rezultātu pārskatu, – sk. 60. zemsvītras piezīmi. Komisijas Šengenas koordinators sniedz atbalstu cikla vispārējai darbībai, izmantojot strukturētu divpusēju un daudzpusēju sadarbību ar dalībvalstīm.

(2) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ES vīzu politikas stratēģiju, COM(2026) 43 final, 2026. gada 29. janvāris.

Šengenas zonā, sekmē ES labklājību un konkurētspēju un uzlabo Savienības pozīciju un noturību pasaules mērogā.

Stratēģijā ir paredzēta **vērienīga programma un konkrētas darbības**, kas palīdzēs stiprināt Šengenas ārējo dimensiju. Šajā Šengenas ciklā galvenā uzmanība tiks pievērsta jaunas novērtēšanas sistēmas izstrādei ar skaidriem kritērijiem bezvīzu statusa piešķiršanai partnervalstīm, tādējādi efektīvāk aizstāvot ES stratēģiskās intereses, kā arī Vīzu kodeksa mērķtiecīgas pārskatīšanas sagatavošanai, lai stiprinātu ES drošību. Lai vēl vairāk uzlabotu ES globālo konkurētspēju, stratēģija arī veicinās partnerības ar galvenajām partnervalstīm, lai nodrošinātu pasaules talantīgo speciālistu piedāvājuma labāku atbilstību ES darba tirgus vajadzībām. Šajā kontekstā ES pirmā Juridiskās vārtejas biroja atvēršana Indijā ⁽³⁾ iezīmē nozīmīgu soli, lai piesaistītu talantīgus speciālistus un stiprinātu savstarpēji izdevīgu sadarbību. Patlaban galvenā uzmanība būtu jāpievērš tā darbības veiksmīgai sākšanai un Eiropas Juridiskās vārtejas biroju replicēšanai citās galvenajās partnervalstīs.

Turklāt stratēģijā tika paziņoti mērķtiecīgi pasākumi, kuru mērķis ir atbalstīt dalībvalstu spēju efektīvi pārvaldīt **vīzu procesu**. 2025. gada Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības darbības liecina, ka vīzu pieteikumu izskatīšana kopumā ir stabila un ka ir ieviesti procesi, lai nodrošinātu kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu. Tomēr, lai gan ir veikti būtiski pasākumi nolūkā saīsināt gaidīšanas laiku vīzu interviju piešķiršanā un vīzu pieteikumu izskatīšanā, konsulāti dažās vietās joprojām saskaras ar ievērojamu kavēšanos. Tāpēc stratēģijas īstenošana arī palīdzēs dalībvalstīm pārvaldīt lielu pieteikumu skaitu, it īpaši maksimumslodzes periodos, piemēram, ieviešot IT sistēmas robežu pārvaldībai, kā arī sniedzot īpašu atbalstu *Frontex*, lai nodrošinātu apmācību konsulārajām amatpersonām un sniegtu palīdzību dokumentu pārbaudē un viltotu dokumentu atklāšanā.

2.2. Integrēta ārējā robeža drošai Šengenas zonai

Šengenas zonas ārējās robežas drošības saglabāšana prasa pastāvīgu modrību attiecībā uz mainīgajiem ģeopolitiskajiem riskiem, vienlaikus nodrošinot pamattiesību ievērošanu ⁽⁴⁾.

2025. gada oktobra vidū Šengenas valstis sāka pakāpeniski ieviest **ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (IIS)**, kas ir viena no modernākajām robežu pārvaldības sistēmām pasaulē un nodrošina iespēju tām reģistrēt trešo valstu valstspiederīgos un reāllaikā kopīgot informāciju par to, kurš, kad un kur šķērsos ES robežas, kā arī informāciju par ieceļošanas atteikumiem. Sešu mēnešu pakāpeniskas darbības sākšanas periodā sistēma ir nodrošinājusi skaidrus ieguvumus ES iedzīvotāju drošībai, liedzot noziedzniekiem, krāpniekiem un dokumentu viltotājiem šķērsot robežas ar viltotu personas apliecību vai viltotiem dokumentiem. Kopš tās darbības sākuma Šengenas valstis ir reģistrējušas vairāk nekā 60 miljonus trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un izceļošanas gadījumu. Sistēmā tika reģistrēti arī vairāk nekā 30 000 ieceļošanas atteikumu, jo nebija ievēroti ieceļošanas nosacījumi. No šiem gadījumiem gandrīz 800 personas tika uzskatītas par draudu iekšējai drošībai, savukārt gandrīz 7000 ceļotājiem tika liegta ieceļošana, jo viņi Šengenas zonā bija pārsnieguši atļauto uzturēšanās termiņu ⁽⁵⁾. Kopš IIS darbības sākuma dienā veikto pirkstu nospiedumu pārbaūžu skaits Šengenas informācijas sistēmā (*SIS*) un automatizētā pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmā (*AFIS*) visās dalībvalstīs kopā pieauga no aptuveni 17 000 līdz aptuveni 87 000 pārbaudēm.

Pakāpeniski īstenotajā sākumposmā lielākā daļa Šengenas valstu efektīvi īstenoja IIS, un lielākā daļa valstu pārsniedza prasītos robežšķērsosanas gadījumu reģistrācijas sliekšņus.

⁽³⁾ ES Juridiskā vārteja (<https://eu-legal-gateway.eu/>).

⁽⁴⁾ Eiropadome, *Eiropadomes sanāksme (2026. gada 19. marts) – secinājumi*, EUCO 1/26, 2026. gada 19. marts.

⁽⁵⁾ Šie rādītāji attiecas uz laikposmu līdz 2026. gada 20. aprīlim.

Iespēja uz laiku pilnībā vai daļēji apturēt IIS darbību tika izmantota tikai ierobežotā skaitā gadījumu. Dažas Šengenas valstis saskārās ar problēmām, kas saistītas ar infrastruktūru, piemēram, ar pašapkalpošanās sistēmu darbību, spēju pilnībā reģistrēt biometriskos datus un lidojumu pārslodzi konkrētos laikos.

IIS ar visām funkcijām tika pilnībā ieviesta visās robežšķērsošanas vietās Šengenas zonā 2026. gada 10. aprīlī. Kopumā IIS ir darbojusies efektīvi, sniedzot acīmredzamus ieguvumus ES drošībai. Lai turpinātu optimizēt IIS īstenošanu, dalībvalstis tiek mudinātas plašāk izmantot automatizāciju pie robežām⁽⁶⁾, nodrošināt pietiekama skaita robežsargu un plūsmas pārvaldītāju izvietojumu un nodrošināt pienācīgu infrastruktūru, aprīkojumu, norādījumus un apmācību. Vienlaikus Komisija un dalībvalstis, kā arī transporta un tūrisma nozares ieinteresētās personas turpinās veikt ciešu koordinēšanu, it īpaši ņemot vērā vasaras ceļošanas periodu.

Gaidāmā **Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas (ETIAS)** ieviešana būs vēl viens praktisks solis ES ārējo robežu aizsardzības turpmākā stiprināšanā. Tas ļaus identificēt un novērtēt personas, kuras rada potenciālus riskus, un liegt tām ieeļot Šengenas zonā, vienlaikus saglabājot netraucētu ceļošanu lielākajai daļai ceļotāju. *ETIAS* nodrošinās skaidru pievienoto vērtību, stiprinot pirmsceļošanas riska novērtējumu un ļaujot ātrāk identificēt iespējamās drošības problēmas pirms ceļotāju ierašanās pie ārējām robežām. Turpinās sagatavošanās darbi, un ES un dalībvalstu līmenī tiek īstenoti saskaņoti centieni, lai nodrošinātu *ETIAS* efektīvu ieviešanu. Lai šie centieni būtu sekmīgi, izšķiroša nozīme ir ceļojumu nozares ieinteresēto personu agrīnai iesaistei.

Ir vajadzīgas ne tikai mūsdienīgas IT sistēmas, bet arī **spēcīgas un pastāvīgas robežkontroles spējas**, lai aizsargātu mūsu kopējo ārējo robežu drošību. Šīs spējas ir atkarīgas no atbilstoša aprīkojuma pieejamības, kā arī no tā, vai pie Šengenas ārējām robežām ir pietiekams skaits labi apmācītu robežsargu. Lai gan 2025. gadā vairākas dalībvalstis⁽⁷⁾ panāca uzlabojumus, veicot pasākumus darbinieku skaita palielināšanai, pastāvīgs darbinieku trūkums joprojām ietekmē svarīgas funkcijas⁽⁸⁾, jo trūkst resursu un nav strukturētu vidējā termiņa un ilgtermiņa cilvēkresursu stratēģiju.

Lai gan joprojām ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai palielinātu apmācītu robežsargu skaitu, 2025. gadā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*) atbalstīja dalībvalstis, izvietojot 18 453 pastāvīgā korpusa darbinieku⁽⁹⁾, kas sniedza operatīvo, tehnisko un loģistikas palīdzību 35 operācijās nozīmīgās dalībvalstīs⁽¹⁰⁾. Komisija 2026. gadā gatavo tiesību akta priekšlikumu, lai vēl vairāk stiprinātu *Frontex* pilnvaras.

Robežpārbaudes

Augstas kvalitātes robežpārbaudes pie ES ārējām robežām ir būtiskas, lai novērstu nopietnus drošības apdraudējumus, pirms tie sasniedz Šengenas zonu. Vairākas Šengenas valstis uzlaboja robežpārbaudes kvalitāti, stingrāk pārbaudot ieeļošanas nosacījumu izpildi, ka arī palielināja automatizāciju⁽¹¹⁾. Dažas valstis šajā jomā ir guvušas ievērojamus panākumus. Piemēram, Rumānija sekmīgi ieviesa informācijas atbilstmju ziņošanas procedūru automatizāciju no tās e-vārtiem līdz otrās līnijas robežpārbaudēm un

⁽⁶⁾ Piemēram, izmantot iepriekšējas reģistrācijas kioskus, e-vārtus un *Frontex* izstrādāto mobilo lietotni “*Travel to Europe*”.

⁽⁷⁾ It īpaši Čehija, Igaunija, Grieķija, Francija, Horvātija, Itālija, Malta, Austrija, Polija un Rumānija.

⁽⁸⁾ It īpaši Spānijā, Latvijā, Lietuvā, Portugālē, Slovēnijā un Slovākijā.

⁽⁹⁾ 1., 2. un 3. kategorijas cilvēkresursi. Vienu cilvēkresursu vienību var izvietot vairākas reizes, un nozīmīgākā izvietojuma 2025. gadā notika kopīgo operāciju ietvaros Grieķijā, Spānijā un Itālijā.

⁽¹⁰⁾ *Frontex*, 2025. gads īsumā, (https://www.frontex.europa.eu/2025-in-brief/#under_hero_section).

⁽¹¹⁾ Piemēram, Bulgārija, Francija, Austrija, Polija, Rumānija, Somija un Šveice.

integrēja valsts iepriekšējas pasažieru informācijas sistēmu tās robežkontroles sistēmā. Šie pasākumi ir devuši iespēju veikt efektīvas un augstas kvalitātes robežpārbaudes.

Tomēr joprojām ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai uzlabotu ES un valstu datubāzu efektīvu izmantošanu, stiprinātu pasākumus pret dokumentu viltošanu, uzlabotu aģentūru sadarbību un izmantotu biometrisko verifikāciju nolūkā novērst esošās nepilnības un stiprināt drošību ⁽¹²⁾.

2025. gadā tika veikta viena nepaziņota Šengenas izvērtēšana, kuras ietvaros tika konstatēti nopietni trūkumi dalībvalstu ⁽¹³⁾ spējās pārvaldīt to ārējās robežas. Pēc izvērtēšanas dalībvalstu iestādes ar *Frontex* atbalstu sāka tūlītējus korektīvus pasākumus.

Robežuzraudzība

Stingras robežpārbaudes apvienojumā ar efektīvu robežuzraudzību nodrošina **efektīvāko aizsardzības līmeni**. Atklāto nelikumīgas robežšķērsošanas gadījumu skaits pie ES ārējām robežām pēdējos gados ir pastāvīgi samazinājies līdz mazāk nekā 180 000 gadījumu, kas ir samazinājums par vairāk nekā 25 % salīdzinājumā ar 2024. gadu ⁽¹⁴⁾. Vairākās Šengenas valstīs ⁽¹⁵⁾ stingrāka uzraudzība ir palīdzējusi uzlabot atklāšanas rādītājus, saīsināt reaģēšanas laiku, samazināt nelikumīgu robežšķērsošanas gadījumu skaitu un paaugstināt situācijas apzināšanās līmeni. ES austrumu sauszemes robežas posms arī ir rūpīgi nostiprināts ar ilgtspējīgām integrētām uzraudzības darbībām, ko atbalsta valstu un ES fondi. Tika veikti ievērojami ieguldījumi robežuzraudzības spējās, arī jauna aprīkojuma iegādē, esošā aprīkojuma modernizācijā un progresīvu tehnoloģiju, piemēram, bezpilota lidaparātu un kuģu, plašākā izmantošanā, kā arī radiosakaru izmantošanas spēju uzlabošanā un jaunā stacionārā aprīkojumā.

Neraugoties uz šo progresu, **uzraudzības tvērums un sistēmu integrācija Šengenas zonā joprojām ir nevienmērīga**, liecinot par nepilnībām aprīkojuma nodrošinājumā, uzturēšanā un stratēģiskajā plānošanā. Vairākās dalībvalstīs ⁽¹⁶⁾ vēl nav pilnībā ieviesta integrēta robežuzraudzības pieeja, it īpaši attiecībā uz nelikumīgas ieceļošanas agrīnu atklāšanu un reāllaika riska novērtējumu.

Tāpat, pamatojoties uz esošajām **valstu un Eiropas spējām**, ir jāpanāk turpmāks progress virzībā uz pilnībā integrētu un konsekventu situācijas apzināšanu, lai stiprinātu dalībvalstu spējas iegūt visaptverošus un aktuālus izlūkdatumus par migrācijas plūsmām, kontrabandas tīkliem un jauniem apdraudējumiem. Tas tiks panākts, efektīvi īstenojot Eiropas Robežu uzraudzības sistēmu (*EUROSUR*), kas ir ES robežu drošības tehnoloģiskais un operatīvais pamats. Tas palīdzēs uzlabot Šengenas zonas spēju risināt jautājumus saistībā ar pēkšņu ieceļošanu vai jauniem drošības apdraudējumiem. Ciešāka sinerģija starp robežu iestādēm un Eiropu arī stiprinātu situācijas apzināšanos un riska analīzi un uzlabotu pārrobežu noziedzības un terorisma draudu atklāšanu.

Lai stiprinātu mūsu kopējo ārējo robežu noturību, ir vajadzīga ciešāka koordinācija starp visiem dalībniekiem, kas iesaistīti robežu un migrācijas pārvaldībā un atgriešanās. No 2026. gada jūnija jaunā pārbaudes procedūra pie Savienības ārējām robežām ļaus ātri identificēt un izvērtēt visus trešo valstu valstspiederīgos, kuri mēģina nelikumīgi ieceļot Savienībā. Šajā sakarā ir būtiski, lai visas dalībvalstis būtu gatavas īstenot jaunus

⁽¹²⁾ Piemēram, Bulgārijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā, Ungārijā, Portugālē un Slovēnijā.

⁽¹³⁾ Nepaziņotās Šengenas izvērtēšanas laikā Portugālē 2025. gada decembrī tika atklāti nopietni trūkumi ārējo robežpārbaudžu veikšanā Lisabonas lidostā.

⁽¹⁴⁾ *Frontex, Irregular border crossings down 26% in 2025, Europe must stay prepared*, (<https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-down-26-in-2025-europe-must-stay-prepared-lyKpVb>).

⁽¹⁵⁾ Piemēram, Bulgārijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Ungārijā, Norvēģijā, Polijā, Rumānijā un Somijā.

⁽¹⁶⁾ Piemēram, Dānijā, Grieķijā, Francijā, Horvātijā un Slovēnijā.

pārbaudes noteikumus, lai nodrošinātu, ka visas pārbaudītās personas tiek novirzītas attiecīgās procedūras veikšanai ⁽¹⁷⁾. Šis satvars būs nozīmīgs gan drošībai, gan efektīvai migrācijas pārvaldībai ES, un tā praktiskā piemērošana tiks novērtēta Šengenas izvērtējumos, kas plānoti 2026. gada otrajā pusē.

Ārkārtas rīcības plānošana

Ir panākts ievērojams progress saistībā ar to, ka visas dalībvalstis ir izstrādājušas **ārkārtas rīcības plānus** robežu pārvaldībai trešo valstu valstspiederīgo masveida pieplūduma gadījumā pie ES robežām. Turklāt lielākā daļa dalībvalstu ir izstrādājušas ārkārtas rīcības plānus, pamatojoties uz visaptverošiem riska novērtējumiem un scenārijiem, un tikai trīs valstis ⁽¹⁸⁾ joprojām formalizē šādus plānus un sešas dalībvalstis ⁽¹⁹⁾ vēl nav pārbaudījušas sava ārkārtas rīcības plāna īstenošanu.

Satvari attiecībā uz gatavību tradicionāli ir bijuši vērsti uz robežu pārvaldību, tomēr tajos ir labāk jāintegrē citi saistīti procesi, it īpaši tie, kas saistīti ar atgriešanu. Valstu gatavības līmenis joprojām ir atšķirīgs, un kļūst arvien skaidrāks, ka tas, kas, iespējams, bija atbilstošs senāk, vairs nav pietiekams šodienas izaicinājumiem, it īpaši ņemot vērā pašreizējo krīzi Tuvajos Austrumos. Šengenas izvērtējumi liecina, ka lielākajai daļai Šengenas valstu ⁽²⁰⁾ joprojām ir jāveic atgriešanas operāciju pilnīga integrācija, pamatojoties uz riska analīzi. Lai to risinātu, ārkārtas rīcības plānošanai jāklūst eiropeiskākai, valstu sistēmas sistemātiskāk saskaņojot ar ES rīkiem un mehānismiem, un labāk saskaņotai ar kaimiņos esošo dalībvalstu veikto plānošanu. Tas nodrošinās ātrāku, paredzamāku un koordinētāku kopīgu reakciju, ja radīsies ārkārtas situācijas.

Tajā pašā laikā ir būtiski pāriet no lielā mērā formālām plānošanas sistēmām uz sistēmām, kas ir pilnībā integrētas ikdienas praksē un spēj atbalstīt ātru un koordinētu rīcību krīžu gadījumā. Astonās Šengenas valstīs ⁽²¹⁾ valsts plānos nav paredzēta iespēja izmantot Eiropas atbalstu, vienpadsmit valstu ⁽²²⁾ plānos nav paredzēta koordinācija ar *Frontex*, un desmit valstis nav apspriedušās ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm, izstrādājot savus ārkārtas rīcības plānus ⁽²³⁾, lai nodrošinātu ātrāku, paredzamāku un koordinētāku kopīgu rīcību ārkārtas situāciju gadījumā.

Turklāt Eiropas Savienībai ir jābūt gatavai iespējamiem draudiem, ko ES iekšējai drošībai rada Krievijas bijušie kaujinieki, kuri ir piedalījušies agresijā pret Ukrainu. Pēc Eiropadomes 2026. gada marta sanāksmes Komisija sagatavos novērtējumu par iespējamiem veidiem, kā risināt šo jautājumu.

2026.–2027. gada Šengenas ciklā būtu jāturpina koncentrēties uz integrētas ārējās robežas nodrošināšanu drošai Šengenas zonai. Tas ietver pastiprinātu ārkārtas rīcības plānošanu un situācijas apzināšanos, robežpārbaudu un robežu uzraudzības konsekventu uzlabošanu, arī

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1356 (2024. gada 14. maijs), ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām un groza Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/817 (OV L, 2024/1356, 22.5.2024.).

⁽¹⁸⁾ Grieķija, Spānija un Austrija.

⁽¹⁹⁾ Grieķija, Spānija, Itālija, Nīderlande, Austrija un Šveice.

⁽²⁰⁾ Konkrētāk, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Vācija, Grieķija, Spānija, Islande, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Polija, Portugāle, Slovākija un Zviedrija.

⁽²¹⁾ Beļģija, Čehija, Grieķija, Spānija, Islande, Norvēģija, Šveice un Zviedrija.

⁽²²⁾ Beļģija, Čehija, Dānija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Islande, Itālija, Nīderlande, Austrija un Zviedrija.

⁽²³⁾ Beļģija, Dānija, Grieķija, Spānija, Islande, Itālija, Malta, Nīderlande, Slovākija un Zviedrija.

pilnvērtīgi izmantojot IT sistēmas, un pārbaudes procedūru efektīvas īstenošanas nodrošināšanu.

2.2 Efektīvas atgriešanas sistēmas, kas ir Šengenas zonas integritātes pamatā

Gadu gaitā atgriešana ir kļuvusi par svarīgu prioritāti un ir atzīta par elementu, kas ir visas sistēmas uzticamības, efektivitātes un ilgtspējas pamatā. Tāpēc to personu atgriešanas nodrošināšana, kurām nav tiesību uzturēties, ir labi funkcionējošas Šengenas zonas pamatnosacījums.

Jauns tiesiskais regulējums kopīgai Eiropas atgriešanas sistēmai

Komisijas priekšlikums jaunai atgriešanas regulai⁽²⁴⁾ risina galvenos strukturālos šķēršļus, kas apzināti iepriekšējos periodiski veiktajos Šengenas izvērtējumos un 2024. gada tematiskajā Šengenas izvērtējumā par efektīvāku atgriešanu. Komisija atzinīgi vērtē iestāžu sarunu sākšanu un ir gatava atbalstīt galīgo vienošanos, kas atbilst ES vajadzībām.

Vienlaikus atgriešanas koordinators ir bijusi būtiska nozīme saskaņotākas un stratēģiskākas ES pieejas izstrādē attiecībā uz atgriešanu, izmantojot augsta līmeņa tīklu atgriešanas jautājumos, veicinot sistemātisku labas prakses apmaiņu par atgriešanu uz politiski sensitīvām un prioritārām trešām valstīm, kā arī par to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas uzturas nelikumīgi un rada drošības apdraudējumu. It īpaši tika panākts progress ar statistikas darba grupas palīdzību, lai uzlabotu uzraudzību un atgriešanas datu ticamību. Koordinators arī piešķir prioritāti sadarbības stiprināšanai saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, arī veicinot informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un apsverot kopīgas pieejas ar partnervalstīm.

Darbības uzlabojumi, kas veicina efektīvāku atgriešanu

Atgriešanas politikas efektivitāti novērtē, pamatojoties uz reāliem rezultātiem uz vietas. 2025. gadā 17 Šengenas valstīs⁽²⁵⁾ tika novēroti valstu atgriešanas sistēmu efektivitātes nelieli uzlabojumi. Šis progress nozīmēja to, ka 2025. gadā **pieauga efektīvas atgriešanas gadījumu skaits** un bija vērojams 19 % pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Progresu veicināja valstu likumdošanas reformas, arī tās, kas pieņemtas, lai īstenotu Migrācijas un patvēruma paktu. *Frontex* sniedza ievērojamu atbalstu dalībvalstīm atgriešanas jomā. *Frontex* 2025. gadā izvietoja 140 atgriešanas speciālistus⁽²⁶⁾ un atbalstīja 63 500 personu efektīvu atgriešanu, kas ir 42 % no kopējā skaita, apstiprinot pēdējos gados novēroto pastāvīgi augšupejošo tendenci.

Visās dalībvalstīs ir jāveic turpmāki centieni, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar atgriešanas lēmumu savlaicīgu izdošanu, procedūru racionalizēšanu⁽²⁷⁾ un pasākumu īstenošanu, lai novērstu bēgšanu un neatļautu sekundāro kustību⁽²⁸⁾. Tas ir īpaši būtiski attiecībā uz personām, kuras var radīt drošības riskus, kad nepieciešama vairāku iestāžu iesaistīšanās, specializētas zināšanas un pasākumi bēgšanas novēršanai⁽²⁹⁾. Šengenas

⁽²⁴⁾ Eiropas Komisija, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, COM(2025) 101 final.

⁽²⁵⁾ Beļģija, Dānija, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Islande, Itālija, Kipra, Lietuva, Luksemburga, Polija, Portugāle, Somija un Zviedrija.

⁽²⁶⁾ Neraugoties uz šo rādītāju, joprojām ir problemātiski nodrošināt atgriešanas speciālistu izvietošanos vajadzības augsto valodu prasmju prasību un specializētu operatīvo prasmju nepieciešamības dēļ.

⁽²⁷⁾ Piemēram, Spānijā, Itālijā, Polijā un Portugālē.

⁽²⁸⁾ Piemēram, Spānijā, Portugālē un Šveicē.

⁽²⁹⁾ Sk. Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma ietvaros apzinātās paraugprakses 2026. gada apkopojumu. Bulgārijas pieeja, kas paredz sistemātiski intervēt aizturētos trešo valstu valstspiederīgos un pārbaudīt tos ES un starptautiskās datubāzēs, lai atklātu iespējamus drošības riskus, Šengenas izvērtēšanas laikā tika atzīta par paraugpraksi.

izvērtējumos tika atklāta neatbilstība starp izdoto atgriešanas lēmumu skaitu un Šengenas Informācijas sistēmā izveidoto atgriešanas brīdinājumu skaitu, kā arī nekonekventa visas attiecīgās informācijas iesniegšana sistēmā⁽³⁰⁾. Tāpēc ir būtiski pilnvērtīgi izmantot *SIS* brīdinājumus par atgriešanu, sistemātiski iekļaujot visu attiecīgo informāciju, piemēram, biometriskos datus, fotogrāfijas un drošības atzīmes.

Brīvprātīga atgriešanās arvien lielākā mērā tiek atzīta par efektīvas un ilgtspējīgas ES atgriešanas politikas pamata elementu. Lai gan dažas dalībvalstis⁽³¹⁾ ir virzījušās uz proaktīvākiem un pielāgotiem modeļiem, brīvprātīgas atgriešanās potenciāls vēl nav pilnībā izmantots, to konsekventi integrējot valstu atgriešanas regulējumā⁽³²⁾.

Dalībvalstis ir centušās stiprināt **operatīvās spējas**, kas saistītas ar apmācības sistēmu uzlabošanu⁽³³⁾, papildu cilvēkresursu piešķiršanu⁽³⁴⁾ un valstu iestāžu koordinācijas stiprināšanu⁽³⁵⁾. Ir jāturpina centieni, lai nodrošinātu pastāvīgu un ilgstošu ietekmi uz operatīvo sniegumu, it īpaši gadījumos, kad atbilstīgu un pietiekamu spēju trūkums joprojām ir viens no galvenajiem šķēršļiem atgriešanas īstenošanai⁽³⁶⁾.

Vairākās dalībvalstīs notiek **atgriešanas operatīvo rīku un sistēmu** pakāpeniska modernizācija⁽³⁷⁾. Tomēr šis process joprojām ir nepilnīgs. Konkrētāk, vairākās Šengenas valstīs⁽³⁸⁾ joprojām tiek uzlabotas atgriešanas lietu pārvaldības sistēmas, uzsverot nepieciešamību paātrināt digitālo pārveidi, gatavojoties nākamajam posmam atgriešanas procedūru ES mēroga digitalizācijā un Komisijas gaidāmajam likumdošanas priekšlikumam šajā jomā 2026. gadā.

Atgriešanas process ir jāpapildina ar stingriem un efektīviem **aizsardzības pasākumiem, lai garantētu pamattiesības**. 2025. gadā kopumā ir uzlabojusies šo aizsardzības pasākumu kvalitāte un piemērošana. Vairākas dalībvalstis⁽³⁹⁾ uzlaboja atgriešanas lēmumu pieņemšanas procesus, lai ievērotu *neizraidīšanas* principu un tiesības tikt uzklautam un nodrošinātu atbilstīgas informācijas sniegšanu un efektīvu piekļuvi tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai konsolidētu un uzturētu šos uzlabojumus⁽⁴⁰⁾, arī attiecībā uz piespiedu atgriešanas uzraudzības sistēmām⁽⁴¹⁾ un atgriešanas lēmumu pārsūdzības procedūrām⁽⁴²⁾.

Trešo valstu valstspiederīgo efektīva atgriešana joprojām būs viena no galvenajām prioritātēm 2026.–2027. gada Šengenas ciklā. 2026. gadā tiks sākta jaunā atgriešanas robežprocedūra saskaņā ar Migrācijas un patvēruma paktu. Tāpēc ir būtiski, lai valstu sistēmas būtu pilnībā gatavas nodrošināt efektīvu un konsekventu pakta īstenošanu. Šā

⁽³⁰⁾ Saskaņā ar 3. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1860 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (OV L 312, 7.12.2018.), dalībvalstīm ir pienākums pēc atgriešanas lēmuma izdošanas izveidot brīdinājumu par atgriešanu.

⁽³¹⁾ Piemēram, Beļģija un Itālija.

⁽³²⁾ Piemēram, Spānijā un Portugālē.

⁽³³⁾ Beļģija, Francija un Itālija.

⁽³⁴⁾ Piemēram, Itālija, Lietuva un Malta.

⁽³⁵⁾ Piemēram, Somijā.

⁽³⁶⁾ It īpaši Grieķijā, Spānijā un Portugālē.

⁽³⁷⁾ To vidū Francijā un Kiprā.

⁽³⁸⁾ Piemēram, Beļģijā, Bulgārijā, Dānijā, Vācijā, Grieķijā, Spānijā, Islandē, Itālijā, Latvijā, Lihtenšteinā, Luksemburgā, Ungārijā, Maltā, Portugālē, Slovēnijā un Slovākijā.

⁽³⁹⁾ Piemēram, Beļģija, Malta un Portugāle.

⁽⁴⁰⁾ Piemēram, Grieķijā un Ungārijā.

⁽⁴¹⁾ Piemēram, Čehijā, Vācijā, Spānijā, Islandē, Austrijā un Portugālē.

⁽⁴²⁾ Beļģija, Bulgārija, Čehija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Horvātija, Islande, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Malta, Nīderlande, Norvēģija, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija un Zviedrija.

mērķa sasniegšanā būtiska nozīme būs Šengenas izvērtēšanas ieteikumu pilnīgai un savlaicīgai īstenošanai.

2.3 Sadarbība iekšējās drošības jomā

Sadarbība iekšējās drošības jomā ir būtiska Šengenas zonai, jo tā nodrošina pasākumus, kas saglabā drošību un tiesībaizsardzības efektivitāti. Tomēr Šengenas izvērtējumi liecina, ka dažas problēmas joprojām pastāv.

Efektīva un droša informācijas apmaiņa

Informācijas apmaiņa ir Šengenas iekšējās drošības sistēmas pamatelements. Īpašs progress ir novērots deviņpadsmit dalībvalstīs, kuras ir paziņojušas par **Informācijas apmaiņas direktīvas** ⁽⁴³⁾ pilnīgu transponēšanu, un astoņpadsmit dalībvalstīs ⁽⁴⁴⁾, kuras ir izveidojušas valsts lietu pārvaldības sistēmas, kas ir sadarbībspējīgas ar drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogrammu (*SIENA*). Tomēr 2025. gada Šengenas izvērtējumi atklāj nepilnības direktīvas formālā transponēšanā un darbības efektivitātes nodrošināšanā. Visās piecās 2025. gadā izvērtētajās dalībvalstīs ⁽⁴⁵⁾ vienotais kontaktpunkts (*SPOC*) vēl pilnībā neatbilst direktīvas prasībām, kā rezultātā notiek lēnāka pārrobežu informācijas apmaiņa, kas turklāt ir arī mazākā mērā standartizēta un vairāk pakļauta kļūdu riskam salīdzinājumā ar plānoto.

Šengenas izvērtējumi ir atklājuši, ka netiek maksimāli izmantotas *SIS* funkcijas ⁽⁴⁶⁾. Piemēram, joprojām nav konsekvences ⁽⁴⁷⁾ attiecībā uz biometrisku datu sistemātisku pievienošanu *SIS* brīdinājumiem, pirkstu nospiedumu meklēšanas ieviešanu un izmantošanu visās attiecīgajās iestādēs, it īpaši robežpārbaužu laikā, un migrācijas iestādēs ⁽⁴⁸⁾, kā arī ar terorismu saistītu *SIS* informācijas atbilstmju kopīgošanu ar Eiropolu. Savukārt dalībvalstis, kuras ir veikušas ieguldījumus automatizācijā un lietu pārvaldības sistēmu un valstu datubāzu sistemātiskā integrācijā, sasniedz acīmredzami labākus darbības rezultātus ⁽⁴⁹⁾.

Pastāv arī strukturālas problēmas, kas saistītas ar **cilvēkresursiem un tehniskajām spējām**. Vairākas dalībvalstis ⁽⁵⁰⁾ saskaras ar darbinieku trūkumu vai nu savos *N.SIS* birojos un/vai *SIRENE* ⁽⁵¹⁾ birojos, un *SPOC*, un tas negatīvi ietekmē darbības nepārtrauktību un informācijas apmaiņas kvalitāti.

⁽⁴³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/977 (2023. gada 10. maijs) par informācijas apmaiņu starp dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm (OV L 134, 22.5.2023.). Minētajā direktīvā ir paredzēti saskaņoti noteikumi par atbilstīgu un ātru informācijas apmaiņu starp kompetentajām tiesībaizsardzības iestādēm noziedzīgu nodarījumu novēršanas, atklāšanas vai izmeklēšanas nolūkā. Līdz 2026. gada aprīlim deviņpadsmit dalībvalstis bija paziņojušas par direktīvas pilnīgu transponēšanu, savukārt četras dalībvalstis bija paziņojušas par daļēju transponēšanu. Par pārējām trim dalībvalstīm (Beļģiju, Igauniju un Spāniju) tika sniegti pamatoti atzini.

⁽⁴⁴⁾ Čehija, Vācija, Īrija, Grieķija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Lihtenšteina, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande, Norvēģija, Austrija, Portugāle, Slovēnija, Šveice un Zviedrija.

⁽⁴⁵⁾ Bulgārija, Austrija, Rumānija, Slovēnija un Šveice.

⁽⁴⁶⁾ Beļģija, Bulgārija, Grieķija, Nīderlande, Norvēģija, Austrija, Polija, Portugāle, Slovēnija, Slovākija, Somija un Zviedrija.

⁽⁴⁷⁾ Šis jautājums joprojām ir aktuāls visās dalībvalstīs, izņemot Austriju.

⁽⁴⁸⁾ Piemēram, neatbilstības ir novērotas Čehijā, Spānijā, Francijā, Islandē, Latvijā, Lietuvā, Luksemburgā, Ungārijā, Maltā, Polijā, Portugālē, Slovēnijā un Zviedrijā.

⁽⁴⁹⁾ Vācija un Austrija.

⁽⁵⁰⁾ Bulgārija, Čehija, Dānija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Islande, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Malta, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Somija un Zviedrija.

⁽⁵¹⁾ *SIRENE* tulkojumā no angļu valodas nozīmē "papildinformācijas pieprasījums par valsts ziņojumiem" (*Supplementary Information Request at the National Entries*). Dalībvalstīm, kas izmanto *SIS*, ir jāizveido valsts *SIRENE* birojs, kas darbojas 24 stundas diennaktī 7 dienas nedēļā un ir atbildīgs par informācijas apmaiņu un ar *SIS* brīdinājumiem saistīto darbību koordinēšanu.

Sadarbība tiesībaizsardzības jomā

Šengenas izvērtējumi konsekventi liecina, ka juridiskie un institucionālie pamati pārrobežu sadarbībai tiesībaizsardzības jomā visā Šengenas zonā kopumā ir ieviesti, bet to darbības potenciāls joprojām netiek pietiekami izmantots. Policijas sadarbības centri ir vērtīgi ikdienas sadarbības centri, tomēr tie joprojām galvenokārt darbojas kā informācijas kanāli, nevis kā darbības veicinātāji⁽⁵²⁾.

Kopīgās operācijas atklāj neviennozīmīgu ainu. Pārrobežu sadarbība starp Austriju un Ungāriju ir spēcīgs piemērs tam, kā dažādus instrumentus⁽⁵³⁾ var apvienot, lai izveidotu vienotu un saskaņotu sistēmu. Tomēr kopīgās operācijas daudzās dalībvalstīs joprojām ir reaktīvas un partneru virzītas. Izejošo novērošanas un tūlītējas pakalpojumu operāciju skaits sistemātiski ir mazāks par ienākošo operāciju skaitu, un lielākoties trūkst infrastruktūras situācijas apzināšanai saistībā ar kopīgām operācijām.

Cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, lai risinātu šīs un citas problēmas, Komisija izveidoja **Neformālu ekspertu grupu pārrobežu operatīvās tiesībaizsardzības sadarbības jautājumos**, lai apmainītos ar paraugpraksi, apzinātu kopīgas problēmas un izstrādātu praktiskus risinājumus. Pamatojoties uz tās darbu, Komisija sagatavos pētījumu, lai kartētu esošos sadarbības nolīgumus, un tas nodrošinās pamatu novērtējumam par to, vai esošais ieteikuma tiesību satvars pārrobežu sadarbībai tiesībaizsardzības jomā joprojām ir atbilstošs. Tam ir arvien būtiskāka nozīme, jo ES iekšējās drošības stratēģijā⁽⁵⁴⁾ paustais aicinājums izveidot augsta līmeņa grupu turpmākās operatīvās tiesībaizsardzības sadarbības jautājumos ir tieša atbilde uz vairākkārtējiem konstatējumiem Šengenas izvērtējumos, proti, ka esošie instrumenti lielākoties ir atbilstīgi, bet tiem ir vajadzīgs stabilāks juridiskais pamats. Vienlaikus gaidāmie priekšlikumi **Eiropola pilnvaru** stiprināšanai uzlabos tā spēju sniegt operatīvo atbalstu dalībvalstīm, arī veicinot pārrobežu analīzi, uzlabotu informācijas apmaiņu un koordinētas darbības, vērsties pret apdraudējumiem, kas ietekmē Šengenas zonu.

Visu šo centienu pamatā ir tādas kopīgas profesionālās kultūras nepieciešamība, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās un sadarbības spējas. Komisija izvērtē, kā vislabāk atbalstīt **apmācību tiesībaizsardzības jomā**, iesaistot Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*CEPOL*). Īpaši būtiski ir novērst trūkumus specializētās jomās, tādās kā digitālā kriminālistika, likumīga atšifrēšana un progresīva datu analīze, jo noziedzībā arvien vairāk tiek izmantotas jaunās tehnoloģijas, to vidū mākslīgais intelekts.

Situācija pie iekšējām robežām

Šengena sniedz būtisku ieguldījumu **iekšējā tirgus sekmīgā darbībā** un **ES ekonomiskajā labklājībā**. Tā kā preces, darba ņēmēji un pakalpojumi netraucēti šķērso iekšējās robežas, pārrobežu reģionos vērojams uzplaukums, un dalībvalstu ekonomiku labvēlīgi ietekmē mazāks administratīvais slogs un apjomradīti ietaupījumi. Lai izvērtētu “Šengenas ietekmi”, Komisija ir pasūtījusi pētījumu par Šengenas priekšrocībām un iekšējās robežkontroles atjaunošanas izmaksām, kas tiks publicēts 2026. gada otrajā pusē.

2025. gadā desmit Šengenas valstis pagarināja un saglabāja kontroles atjaunošanu pie savām iekšējām robežām⁽⁵⁵⁾ migrācijas un drošības apsvērumu dēļ. Cita starpā tie bija

⁽⁵²⁾ Padomes Ieteikums (ES) 2022/915 (2022. gada 9. jūnijs) par operatīvo tiesībaizsardzības sadarbību (OV L 158, 13.6.2022.).

⁽⁵³⁾ Divpusēji nolīgumi, kopīgi koordinācijas centri un *EMPACT*.

⁽⁵⁴⁾ Eiropas Komisija, *Commission present ProtectEU – Internal Security Strategy* (https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_en).

⁽⁵⁵⁾ Eiropas Komisija, *Temporary reintroduction of border control* (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/temporary-reintroduction-border-control_en).

pastāvīga nestabilitāte galvenajos migrācijas maršrutos, migrācijas izmantošana par ieroci, ko veic naidīgi valstiski aktori, un pastāvīgs spiediens, ko rada pārrobežu organizētā noziedzība.

Ja tiek atjaunota iekšējā robežkontrole, ir ļoti būtiski, lai dalībvalstis veiktu pasākumus nolūkā **ierobežot jebkādu negatīvu ietekmi uz robežu šķērsojošajiem darba ņēmējiem un kopienām**. Tāpēc Šengenas koordinatora strukturētajam dialogam ar attiecīgajām dalībvalstīm, kā arī apspriešanās procesam, kas sākts saskaņā ar pārskatīto Šengenas Robežu kodeksu ⁽⁵⁶⁾, bija būtiska nozīme gan konkrētu rezultātu sasniegšanā, samazinot gaidīšanas laiku pie iekšējām robežām, gan arī darbības koordinācijas un informācijas apmaiņas uzlabošanā. Vairumā gadījumu iekšējās robežkontroles atjaunošana attiecās uz nesistemātiskām izlases veida pārbaudēm.

Lai gan iekšējo robežu kontrolei var būt zināma nozīme dažu dalībvalstu migrācijas un drošības problēmu risināšanā, ir pieejamas **efektīvākas un lietderīgākas alternatīvas un risinājumi**. Konkrētāk, operatīvā sadarbība, informācijas apmaiņa un pārbaudes teritorijā var būt vērtīgas aizstājējas kontrolēm pie iekšējām robežām, it īpaši izmantojot nesistemātiskas policijas pārbaudes vai mobilās biometriskās identifikācijas un transportlīdzekļu izsekošanas tehnoloģijas ⁽⁵⁷⁾. Rumānijas operatīvā pieeja pie tās iekšējām robežām ar Ungāriju un Bulgāriju paredz izmantot modeli, ko var replicēt citās dalībvalstīs. Tas apvieno uz izlūkdatiem balstītas kopīgas operācijas, mērķtiecīgas uz risku balstītas policijas pārbaudes, kopīgu patrulēšanu un pilnībā funkcionējošus policijas sadarbības centrus.

Pierobežas teritorijās aizturēto neatbilstīgo migrantu ātru atpakaļuzņemšanu var panākt, izmantojot **pārsūtīšanas procedūru** – instrumentu, kas ieviests ar pārskatīto Šengenas Robežu kodeksu. Vairākas dalībvalstis ⁽⁵⁸⁾ patlaban vienojas par tā piemērošanas praktisko kārtību, savukārt citas joprojām paļaujas uz spēkā esošajiem divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem.

Raugoties nākotnē, IIS un gaidāmā Migrācijas un patvēruma pakta instrumentu piemērošanas sākšana ievērojami stiprinās strukturālos nosacījumus, lai pakāpeniski atceltu iekšējo robežkontroli. Abas iniciatīvas nodrošinās dalībvalstīm operatīvos instrumentus migrācijas un drošības spiediena pārvaldībai pie to ārējām robežām un neatļautas pārvietošanās apkarošanai Šengenas zonā.

Komisija joprojām ir apņēmības pilna ievērot brīvas pārvietošanās un drošības principus visā Šengenas zonā un drīzumā izdos atzinumus, kā noteikts pārskatītajā Šengenas Robežu kodeksā.

3. KONSOLIDĀCIJAS UN ILGTSPĒJĪGAS ĪSTENOŠANAS ATSLĒGA – ŠENGENAS PĀRVALDĪBA

Šengenas integrācijas sākotnējos posmos sistēma lielā mērā varēja funkcionēt, izmantojot iedibinātu kārtību un praktisku sadarbību un piemērojot spēcīgu pieņēmumu par uzticēšanos dalībvalstu starpā. Rezultātā Šengenas pārvaldībai, kas aptver visas jomas, kuras nodrošina Šengenas zonas darbību, drīzāk bija atbalstoša, nevis centrāla loma,

⁽⁵⁶⁾Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1717 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko groza Regulu (ES) 2016/399 par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (OV L, 2024/1717, 20.6.2024.).

⁽⁵⁷⁾Komisijas Ieteikums (ES) 2024/268 (2023. gada 23. novembris) par dalībvalstu sadarbību attiecībā uz nopietnu iekšējās drošības un sabiedriskās kārtības apdraudējumu teritorijā bez iekšējās robežkontroles (OV L, 2024/268, 17.1.2024.).

⁽⁵⁸⁾Šengenas izvērtējumi attiecībā uz Austriju, Rumāniju un Slovēniju apstiprina, ka sarunas par tā īstenošanu vēl nav sāktas.

savukārt ikdienas pārvaldība lielākā mērā balstījās uz neformālu koordināciju, nevis uz spēcīgu kopīgu politisko satvaru.

Šī situācija ir būtiski manījusi. Patlaban Šengena darbojas daudz sarežģītākā un prasīgākā vidē, ko ietekmē ģeopolitiskā nestabilitāte, jauni drošības apdraudējumi un tehnoloģiskie traucējumi. Šādā kontekstā Šengenas efektivitāte un saskaņotība vairs nevar balstīties galvenokārt uz neoficiālu vienošanos. Kā atzīts Šengenas deklarācijā⁽⁵⁹⁾, Šengenas zonas stiprināšanai pašreizējos apstākļos ir vajadzīga strukturētāka, lielākā mērā kopēja un politiskajā līmenī stingrāk nostiprināta pārvaldība, kas nodrošina skaidrību, koordinēšanu un kopīgu stratēģisko virzienu. Tāpēc **Šengenas pārvaldības stiprināšana valsts līmenī** ir būtisks nosacījums, lai nodrošinātu, ka Šengenas zona var efektīvi reaģēt uz esošajiem un turpmākiem izaicinājumiem.

3.1 Šengenas pārvaldības stiprināšana

2025. gada Šengenas rezultātu apkopojums⁽⁶⁰⁾ parāda, ka atšķiras dalībvalstu ieguldījums Šengenas zonas darbībā.

2025. gada decembra kopējais rezultātu pārskats

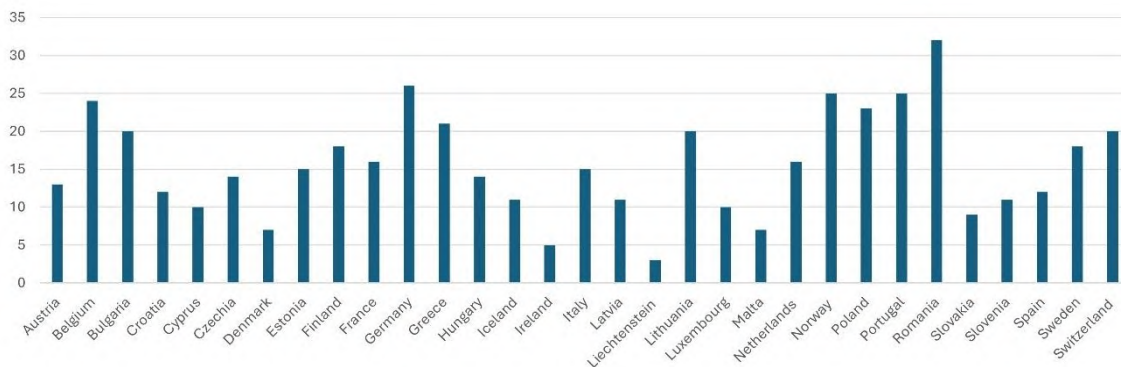
Lai gan daudzās jomās ir vērojams progress, joprojām pastāv atšķirības, kas rada darbības un drošības nepilnības. Tajā pašā laikā, ja pienākumi netiek pildīti konsekventi, var tikt apdraudēta dalībvalstu savstarpējā uzticēšanās, ietekmējot Šengenas zonas kolektīvo spēku un vienotību⁽⁶¹⁾. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2025. gadā Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam bija izšķiroša nozīme, apzinot jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi, un veicinot kopīgas atbildības kultūru starp dalībvalstīm. Mehānisms, kurā iesaistīti vairāk nekā 500 eksperti no visām Šengenas valstīm, ļauj efektīvi un savlaicīgi apzināt trūkumus, kā arī paraugpraksi un inovatīvus risinājumus. Šī paraugprakse ir

⁽⁵⁹⁾ Šengenas deklarāciju Padome pieņēma 2025. gada 12. jūnijā, atkārtoti apstiprinot dalībvalstu apņemšanos saglabāt Šengenas integritāti; Eiropas Savienības Padome, *Šengenas deklarācija*, pieņemta 2025. gada 12. jūnijā (<https://www.consilium.europa.eu/media/gjrnbywx/st10068en25.pdf>).

⁽⁶⁰⁾ Kopējā Šengenas rezultātu pārskatā ir apkopoti un vizuāli atspoguļoti Šengenas izvērtējumos sniegto ieteikumu īstenošanas rezultāti visās Šengenas dalībvalstīs. Saskaņā ar metodiku, par kuru 2023. gada decembrī tika panākta vienošanās ar dalībvalstīm, kopējais pārskats ir strukturēts sešās politikas dimensijās, un katrā no tām ir aplūkoti galvenie Šengenas zonas rezultatīvas darbības aspekti. Pamatojoties uz atsevišķiem Šengenas rezultātu pārskatiem, kuros dalībvalstīm piešķirts vērtējums par ieteikumu īstenošanas līmeni, vizualizācija parāda kopējo vidējo vērtējumu katrā dimensijā visā Šengenā.

⁽⁶¹⁾ Savlaicīgu un kvalitatīvu ziņojumu sniegšana par veiktajiem pasākumiem, lai novērstu izvērtēšanas laikā apzinātos trūkumus, ir priekšnoteikums Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma labai funkcionēšanai.

apvienota īpašā apkopojumā⁽⁶²⁾, kas var sniegt noderīgus risinājumus un kalpot par iedvesmas avotu dalībvalstīm.

Atlasīto ekspertu skaits no katras dalībvalsts 2026. gadā

2025. gada izvērtēšanas darbībās⁽⁶³⁾, arī mērķtiecīgās uzraudzības⁽⁶⁴⁾ darbībās un nesekmīgajos Šengenas uzraudzības dialogos⁽⁶⁵⁾, tika uzsvērts, ka dalībvalstīm ir jāstiprina savas valsts Šengenas pārvaldības sistēmas, nodrošinot efektīvu koordināciju, skaidru stratēģisko plānošanu un valsts prioritāšu, darbības vajadzību un ES finansējumu pilnīgu saskaņotību. Šie procesi ir nostiprinājuši ikdienas Šengenas īstenošanu, ko atbalsta veikta informācijas apmaiņa ar Šengenas koordinātoru⁽⁶⁶⁾.

Dažas dalībvalstis šajā jomā ir guvušas ievērojamus panākumus, proti, divpadsmit dalībvalstis⁽⁶⁷⁾ ir iecēlušas valsts Šengenas koordinātorus. Turklāt **Rumānijas pirmais periodiskais Šengenas izvērtējums** pēc tās pilnīgas integrācijas Šengenas zonā parādīja rezultātus, ko devis pastiprināts visaptverošs valsts Šengenas pārvaldības modelis, kas nodrošina augstu gatavības līmeni, integrējot institucionālo kārtību, stratēģisko plānošanu, valsts kvalitātes kontroles mehānismus un gan politisko, gan operatīvo koordināciju.

Neraugoties uz šo progresu, vairākas dalībvalstis joprojām saskaras ar būtiskām problēmām Šengenas pārvaldības efektīvā īstenošanā. Šengenas pārvaldības sistēmas joprojām ir sadrumstalotas, pienākumi ir sadalīti starp vairākām iestādēm un nav skaidras centrālās koordinācijas funkcijas. Tas liecina par plašāku tendenci, kad Šengenas īstenošana joprojām tiek pārvaldīta, izmantojot izolētas valstu sistēmas, nepietiekami integrējot pienākumus, koordināciju un uzraudzību.

⁽⁶²⁾ Komisijas dienestu darba dokuments “2026 Compendium of best practices identified in the framework of the Schengen evaluation and monitoring mechanism”.

⁽⁶³⁾ Komisija 2025. gadā īstenoja gada izvērtēšanas programmu, kuras rezultātā tika sagatavoti Šengenas valstu ziņojumi par Bulgāriju, Austriju, Rumāniju, Slovēniju un Šveici, kas drīzumā tiks apstiprināti. Eiropas Komisija, *Schengen evaluation and monitoring* (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en).

⁽⁶⁴⁾ Grieķijā, Francijā, Itālijā un Kiprā.

⁽⁶⁵⁾ Šie dialogi, kuru mērķis ir uzlabot Šengenas standartu īstenošanas novērtēšanas un uzraudzības procesu dalībvalstīs, ir vērsti uz to, lai veicinātu saistību uzņemšanos un uzlabotu Šengenas pārvaldību valstu līmenī, izmantojot strukturētas diskusijas, ko vada valstu koordinātori, lai risinātu galvenās problēmas, nodrošinātu savlaicīgu ziņošanu un turpmākus pasākumus saistībā ar ieteikumiem un veicinātu tehnisko apmaiņu pastāvīgu problēmu risināšanai.

⁽⁶⁶⁾ Šie centieni ir arī ļāvuši Komisijai novērtēt dalībvalstu panākto progresu. Ņemot vērā dalībvalstu iesniegto ziņojumu par turpmākiem pasākumiem jaunākos novērtējumus, Komisija ar šiem ziņojumiem slēdz Luksemburgas, Portugāles un Zviedrijas rīcības plānus vīzu politikas jomā saskaņā ar Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma regulas 21. panta 3. punktu.

⁽⁶⁷⁾ Beļģija, Bulgārija, Čehija, Francija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Austrija, Portugāle, Rumānija un Somija.

Efektīva Šengenas pārvaldība sākas ar **spēcīgām valstu pārvaldības struktūrām**, izmantojot centienus, kas jau veikti Eiropas integrētās robežu pārvaldības ietvaros ⁽⁶⁸⁾. Progresīvākajiem valstu pārvaldības modeļiem ir četri galvenie elementi. Pirmkārt, ir vajadzīga **koordinēta pieeja** Šengenas pārvaldībai valsts līmenī, kas ietver visu attiecīgo ieinteresēto personu kartēšanu un savienošānu, skaidri nosakot uzdevumus un pienākumus politiskā, administratīvā un operatīvā līmenī, izveidojot oficiālus koordinācijas mehānismus un iecelot valsts Šengenas koordinātoru ar pietiekamām uzraudzības pilnvarām. Otrkārt, ir vajadzīgs **visaptverošs un stratēģisks satvars**, kurā izklāstīts saskaņots vidēja termiņa un ilgtermiņa redzējums par Šengenas zonas darbību, pamatojoties uz esošajām nozaru stratēģijām. Treškārt, lai sasniegtu reālus rezultātus, ir vajadzīgs **saskaņots redzējums par turpmākiem operatīviem pasākumiem**, kas stratēģiskos mērķus pārvērš konkrētos pasākumos ar skaidriem termiņiem, noteiktiem pienākumiem un atbilstošiem resursiem, nodrošinot strukturētu īstenošanu. Visbeidzot, spēcīga valsts pārvaldība ir jāpapildina ar **atbilstošām spējām**, kas ļauj efektīvi īstenot Šengenas saistības. Veicot šos pasākumus, dalībvalstis var nodrošināt efektīvu valsts atbildību un stiprināt Šengenas saskaņotību ES līmenī.

Šis jautājums sniedz tālāk par atsevišķu valstu interesēm, jo Šengenas zonas spēks ir atkarīgs no katras dalībvalsts atbildības vienai pret otru. Izvērtējumu patiesā vērtība ir to spēja pārvērst konstatējumus kopējos Eiropas līmeņa secinājumos. 2026. gadā Komisija turpinās atbalstīt dalībvalstis šajos centienos stiprināt Šengenas pārvaldību, izmantojot Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, arī izvērtēšanas darbības Vācijā, Beļģijā, Nīderlandē un Lihtenšteinā ⁽⁶⁹⁾. Dalībvalstis saņems arī norādījumus un resursus savu valsts pārvaldības sistēmu stiprināšanai, kā arī finansiālu atbalstu īpaša Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta (*BMVT*) uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus ietvaros.

3.2 Šengenas īstenošana, izmantojot mērķorientētu ES finansējumu

Šengenas pārvaldības stiprināšanu valsts līmenī vajadzētu apvienot ar ES finansējuma stratēģisku izmantošanu. Tas ir īpaši svarīgi, gatavojoties nākamajai daudzgadu finanšu shēmai 2028.–2034. gadam. Lai gan par Komisijas priekšlikumu par finansējumu Šengenas iniciatīvām sistēmas ietvaros vēl ir jāvienojas Eiropas Parlamentam un Padomei, priekšlikums paredz likt lielāku uzsvāru uz sniegumu un ES finansējuma stratēģisku izmantošanu. Šajā kontekstā **ES finansējums** palīdzēs koordinēti un mērķtiecīgi atbalstīt Šengenas pārvaldību valstu līmenī un darbības, kas pilnībā saskaņotas ar stratēģiskajām prioritātēm, kuras noteiktas Šengenas izvērtējumos.

Tā kā joprojām turpinās gatavošanās nākamajai DFS, ir būtiski Šengenas izvērtējumos noteiktās strukturālās reformas un Šengenas vispārējās prioritātes, kas noteiktas 2026.–2027. gada ciklam, sasaistīt ar ES finansējuma plānošanu iekšlietu jomā, izmantojot valstu un reģionu partnerības plānus, lai ES mērķus pārvērstu valstu investīciju un reformu programmās.

3.3 Šengenas zonas izveides pabeigšana un paplašināšana

Šengena ir izveidota kā vienota sistēma, kurā kopīgi noteikumi, standarti un pienākumi vienādi attiecas uz visām iesaistītajām dalībvalstīm.

Arvien sarežģītākos ģeopolitiskajos apstākļos **Kipra** sniedz unikālu ieguldījumu kopīgas situācijas apzināšanās par riskiem un iespējām tās reģionā stiprināšanā, vienlaikus sniedzot pieredzi, kas stiprina kolektīvās spējas robežu, migrācijas un drošības jautājumos. Šajā

⁽⁶⁸⁾ Eiropas integrētās robežu pārvaldības mērķis ir nodrošināt saskaņotu un koordinētu ES ārējo robežu pārvaldību, izmantojot kopīgas operācijas, kopīgus resursus un stratēģiskas partnerības.

⁽⁶⁹⁾ Eiropas Komisija, *Schengen Evaluation and Monitoring – Migration and Home Affairs*, (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en).

sakarā Komisija 2025. gada decembrī veica Šengenas uzraudzības darbību, lai novērtētu Kipras gatavības stāvokli un atbalstītu turpmākos pasākumus ceļā uz tās pilnīgu pievienošanos Šengenas zonai. 2025. gadā tika panākts būtisks progress, Kipras iestādēm īstenojot būtiskas reformas un pasākumus saskaņā ar augstākajiem Šengenas standartiem. **Īrija** ir turpinājusi centienus, lai apliecinātu gatavību pilnībā piemērot tos Šengenas sistēmas elementus, kas saistīti ar Šengenas zonas iekšējo drošību.

Tāpat ir jāturpina padziļināt strukturētu sadarbību ar paplašināšanās partneriem. **ES kandidātvalstis ir Šengenas kandidātvalstis**, tāpēc ir būtiski nodrošināt, ka gatavība dalībai Šengenas zonā tiek sistemātiski integrēta pievienošanās ES procesā. Pirmais solis ceļā uz dalību Šengenas zonā ir stabila Šengenas pārvaldības sistēmu izveide valsts līmenī. Tāpēc Komisija jau ir **pastiprinājusi sadarbību ar paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm**. Komisija kopā ar *Frontex* un dalībvalstu ekspertiem 2026. gada februārī rīkoja pirmo Šengenas pārvaldības izpratnes veicināšanas sesiju paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm. Šī iniciatīva, kuru organizēja Melnkalne, nodrošināja praktiskus norādījumus par efektīvu valsts koordinācijas struktūru izveidi. Tā arī apliecināja paplašināšanās procesā iesaistīto valstu lielo interesi un izcēla agrīnas un strukturētas sagatavošanās pievienoto vērtību. Vienlaikus pastiprināta uzmanība tiek pievērsta tam, lai valstis savlaicīgi gatavotos dalībai Šengenas sarunu procesā, Šengenas rīcības plānu izstrādes un īstenošanas ciešai uzraudzībai paplašināšanās partnervalstīs un konkrētām valstīm paredzētas tehniskās palīdzības sniegšanai, lai atbalstītu kandidātvalstis šajā procesā.

4 TURPMĀKIE PASĀKUMI

Sasniegumu konsolidēšana un atlikušo nepilnību novēršana nodrošinās to, ka Šengenas zona saglabā modrību un ir labi sagatavota, jo strauji mainīgie ģeopolitiskie apstākļi var būtiski ietekmēt migrācijas un drošības dinamiku. Komisija aicina Šengenas padomi nākamajā sanāsmē 2026. gada jūnijā apstiprināt turpmāk norādītās prioritātes 2026.–2027. gada Šengenas ciklam.

Prioritārās īstenošanas darbības 2026.–2027. gada Šengenas ciklam

1. Atbalstīt Šengenas ārējo dimensiju

ES līmenī:

- ierosināt **Vīzu kodeksa pārskatīšanu**, paredzot mērķtiecīgus pasākumus ES drošības stiprināšanai;
- uzlabot **ES globālo konkurētspēju**, turpinot attīstīt savstarpēji izdevīgas partnerības ar galvenajām valstīm, lai piesaistītu talantus inovācijai.

2. Nodrošināt integrētu ārējo robežu drošai Šengenas zonai

Valstu līmenī Šengenas valstīm ir šādi uzdevumi:

- veicināt procedūru **digitalizāciju** un liela mēroga IT sistēmu izstrādi, arī to sadarbību. Turpināt efektīvi īstenot ieceļošanas/izceļošanas sistēmu visās robežšķērsošanas vietās, arī pienācīgi ieviešot visas funkcijas, samazināt apstrādes laiku, palielināt automatizētu risinājumu izmantošanu pie robežām un uzlabot reģistrāciju un biometriskās atpazīšanas kvalitāti. Nodrošināt labi sagatavotu *ETIAS* darbības sākšanu, paredzot pienācīgu testēšanu un nepieciešamos resursus;
- turpināt uzlabot **robežpārbaudes kvalitāti un efektivitāti**, pilnībā izmantojot esošās sistēmas un to sadarbību, kā arī turpināt attīstīt valstu spējas robežuzraudzības jomā, arī apmācību un infrastruktūru;

- nodrošināt augsta līmeņa **situācijas apzināšanos** un padziļinātu izpratni par apdraudējumiem un jauniem izaicinājumiem, konsolidējot uz pierādījumiem un izlūkdatiem balstītu politikas veidošanu;
- nodrošināt **Skrīninga regulas** efektīvu īstenošanu, piešķirot resursus un spējas, kas ietver neatkarīga uzraudzības mehānisma izveidi;
- stiprināt un turpināt attīstīt **ārkārtas rīcības plānošanu**, lai palielinātu reaģēšanas spējas krīzes situācijās un nodrošinātu lielāku gatavību, veicinot eiropeiskāku pieeju.

3. Uzlabot atgriešanas sistēmu efektivitāti

Valstu līmenī Šengenas valstīm ir šādi uzdevumi:

- nodrošināt **atgriešanas robežprocedūras** efektīvu īstenošanu;
- stiprināt vajadzīgās **operatīvās spējas un rīkus**, lai atbalstītu atgriešanas un reintegrācijas procesu, arī pietiekamas spējas atgriešanas procedūrām, kā arī modernizēt rīkus un sistēmas, piemēram, atgriešanas lietu pārvaldību, un pilnībā izmantot Šengenas Informācijas sistēmas funkcijas;
- izmantot **Frontex atbalstu** un aktīvi risināt problēmas, kas saistītas ar atgriešanas speciālistu izvietošanas vajadzību nodrošināšanu.

4. Konsolidēt darbības satvaru sadarbībai iekšējās drošības jomā

ES līmenī:

- virzīt **Neformālās ekspertu grupas pārrobežu operatīvās tiesībsardzības sadarbības jautājumos darbu**, pievēršoties kopīgām operācijām, pārrobežu uzraudzībai un drošai saziņai;
- turpināt **Šengenas koordinatora veicināto strukturēto dialogu** ar visām dalībvalstīm, uz kurām attiecas vai kuras skar iekšējā robežkontrole, lai pakāpeniski atceltu kontroli.

Valstu līmenī Šengenas valstīm ir šādi uzdevumi:

- pabeigt Informācijas apmaiņas direktīvas juridisko un operatīvo īstenošanu, arī ar pilnībā funkcionējošu **vienoto kontaktpunktu** palīdzību, un veicināt **Eiropola informācijas sistēmu**, piemēram, *SIENA*, **sistemātisku izmantošanu**;
- pilnvērtīgi izmantot visas Šengenas Informācijas sistēmas **uzlabotās funkcijas**;
- risināt **cilvēkresursu un tehnisko spēju vajadzības (arī saistībā ar apmācību un digitālo infrastruktūru)**, lai panāktu atbilstību darbības vajadzībām;
- **maksimāli izmantot** visus instrumentus, kas darīti pieejami ar **pārskatīto Šengenas Robežu kodeksu**, lai pakāpeniski atceltu iekšējo robežkontroli; padziļināt reģionālās sadarbības iniciatīvas un stiprināt kopīgās operatīvās spējas, **paplašinot tiesībsardzības sadarbības satvarus**.

5. Stiprināt Šengenas pārvaldību

ES līmenī:

- nodrošināt sasniegumu konsolidāciju un šajā ziņojumā noteikto prioritāšu īstenošanu, arī rīkojot **sistemātiskākas diskusijas par konkrētām valstīm** un izmantojot stratēģisko finansējumu saskaņā ar nākamo DFS;
- pabeigt **Kipras** pievienošanos Šengenas zonai;

- pabeigt procedūras, kas vajadzīgas, lai **Īrijā** pilnībā īstenotu Šengenas noteikumus, kuri attiecas uz iekšējo drošību;
- turpināt ciešu sadarbību ar **paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm**.

Valstu līmenī Šengenas valstīm ir šādi uzdevumi:

- **uzlabot valstu Šengenas pārvaldības sistēmas**, pamatojoties uz progresīviem valstu pārvaldības modeļiem, un nodrošināt, ka tas viss notiek ieceltā valsts **Šengenas koordinatora** uzraudzībā.